

Kerkdienst Janskerk 19 juni 2016 Roze Zondag

Thema: Worden wie je bent

Lezing: Genesis 2: 18-25 en Galaten 3:28

Voorganger: Jasja Nottelman (studentenpastor – protestant)

Inleiding

God scheidt de mens uit aarde en uit adem. Zo is de menselijke identiteit allereerst verbonden met de aarde en met God; die identiteit is belangrijker dan het man- of vrouwzijn.

Overweging

Wat kun je nog zeggen

na een week waarin er zoveel mensen moedwillig zijn doodgeschoten,
om wie zij zijn.

Wat kun je nog zeggen

wanneer er nog geen twee weken geleden
iemand uit onze gemeenschap van de EUG
het leven niet meer kon leven
omdat alle onzekerheid en ingewikkeldheid rond zijn/haar seksualiteit
te veel werd.

Wat kun je nog zeggen

en kun je eigenlijk alleen maar verdrietig zijn
...en boos worden.

Dat het toch niet kan dat mensen niet mogen zijn wie ze zijn
en dat het toch niet mag dat er zoveel kostbare levens verloren gaan.
Het is schokkend en verbijsterend...

Toen we deze viering aan het voorbereiden waren, ruim voor deze gebeurtenissen, waren we met elkaar al wel tot de conclusie gekomen dat er de laatste tijd weer meer geweld is tegen LHBT'ers.

Komt het omdat het bijvoorbeeld in de jaren tachtig van de vorige eeuw niet modern was om tegen homo's te zijn? Komt het omdat er nu veel meer mogelijkheden zijn, zeker ook via de digitale media, om je onvrede en je vooroordelen zonder probleem te ventileren? Dat je ongebreideld mag vinden en ook uiten wat je wilt?

En tegelijkertijd zien we ook dat er steeds meer positieve aandacht is voor bijvoorbeeld transgenders. Een van onze gemeenteleden, Marian Geurtsen, heeft een prachtig boek laten verschijnen met verhalen van partners van mensen die transgender zijn: 'Een bijzondere liefde'.

Jonge mensen, die bij hun ouders gehoor vinden wanneer blijkt dat ze homo, lesbi, bi of transgender zijn. Ouders die het hele proces van man naar vrouw of vrouw naar man op de voet volgen en hun kinderen daarin begeleiden.

Hier in de Janskerk hebben we een fantastisch feest gehad op Koninginnedag, op 30 april, toen twee vrouwen elkaar trouw beloofden.

Tegengestelde ervaringen, van geweld en dood tot liefde en leven.

En dat maakt het soms niet makkelijk om naar teksten uit de bijbel te kijken. Om vanuit (een) geloof al deze dingen te beschouwen.

Er is soms al zoveel gezegd met de bijbel in de hand; tegen homoseksualiteit is er als je het wilt best wel wat te vinden.

We zeiden al in de voorbereiding: er valt niets te vinden over transgenders. Daar biedt de bijbel geen antwoord op, maar geeft dus ook geen negatieve associaties...

In de zondagen vanaf Pinksteren lezen we in de Janskerk teksten uit de bijbel die we hebben geschaard onder het overkoepelende thema: Verbonden met al wat is...

Teksten die te maken hebben met gericht zijn op de aarde als schepping, als woonplaats voor mens en dier. Voor welke we verantwoordelijkheid dragen naar komende generaties toe.

‘Verbonden met al wat is’ zegt ook iets over de verhouding van God en de wereld.

God heeft niet ‘out of the blue’ de wereld geschapen, maar is er veel meer mee verbonden dan je misschien in eerste instantie zou kunnen opmerken. Dat zie je al in het eerste begin van het eerste hoofdstuk van Genesis, waar de aarde woest en leeg was en Gods Geest over de wateren zweefde. Er vindt een schepping plaats uit chaos, niet zozeer uit het niets.

Er wordt leven uit de chaos geschapen. Ook de mens wordt geschapen, gemaakt uit de aarde. Zoals het in de Naardense bijbel (een vertaling dichtbij het oorspronkelijke hebreuws) staat: uit de **rode** aarde wordt de **rode** mens geschapen. De mensen verbonden met de aarde.

Die mens krijgt de levensadem ingeblazen: de Ruach, de Geest van God. Zo is God verbonden met de mens.

Maar God ziet ook dat de mens het niet alleen kan redden met deze levengevende geest. God zoekt een hulp voor de mens, als zijn tegenover.

Met het woord ‘hulp’ is in de loop van de geschiedenis al een hoop fout gegaan. Doordat het woord ‘hulp’ als hulpje, als tweederangs werd gebruikt. Dan kun je wel uittekenen wat er vervolgens gebeurt, als dan de vrouw wordt geschapen als hulp, als hulpje voor de man, en daarmee ondergeschikt, dan is het kwaad al geschied.

Het is overigens heel wonderlijk, dat dat zo gegaan is. Als je in de oorspronkelijke taal van het hebreuws kijkt, zie je dat hetzelfde woord ‘hulp’ wordt gebruikt voor wat men voor God gebruikt.

Het volk Israel is nergens zonder de hulp van God. (psalm 20:1-2)

‘Mijn hulp verwacht ik van God’, dicht de psalmist, ‘God is onze hulp en schild’. (Psalm 33: 16-20)

Deze hulp is een tegenover. Niet een onderschikt hulpje. Een hulp waar je iets van mag verwachten.

Anders dan de dieren dat kunnen zijn lijkt het verhaal te vertellen, al zullen sommige mensen daar wellicht anders over denken. Eerst laat God de dieren bij de mens komen en de mens geeft de dieren een naam, maar die zijn uiteindelijk geen hulp voor hem, geen tegenover.

Dan is het voor God duidelijk dat het anders moet. Mensen hebben elkaar nodig als tegenover. Je hebt elkaar nodig zodat je je begrepen voelt. Dat je snapt waar een ander het over heeft. Maar ook dat je je kunt spiegelen in de ander. Dat een ander je kan uitdagen, die je soms boven jezelf uit doet stijgen. Die je uit je comfortzone haalt.

Zo'n tegenover is een echte hulp. Zoals God dat ook wil zijn, een echte hulp, maar best begrijpt dat mensen elkaar nodig hebben om te leven en niet alleen God.

In de bijbel is die echte hulp de vrouw voor de man. Dat is ook logisch voor de tijd waarin deze verhalen zijn ontstaan. Man en vrouw samen zorgen dat er kinderen komen, beeld van dat het doorgaat, dat er toekomst is. Dat er mannen en vrouwen zijn in de wereld: iesje's en isja's.

Worden wie je bent. Soms is dat vanaf het begin van je leven niet zomaar een uitgemaakte zaak. Dan lijkt je wel te zijn wie je bent, maar moet er nog een boel gebeuren voordat je werkelijk bent geworden wie je bent.

En dat kan een hele strijd zijn. Juist omdat er nog steeds zoveel vaststaande beelden zijn van mannen en vrouwen. Hoe ze zouden moeten zijn, hoe ze zich zouden moeten gedragen, duizend en een verwachtingen met alle gevolgen van dien.

De tekst van het tweede hoofdstuk van Genesis eindigt met dat de mensen naakt waren. En daar vond ik een mooie tekst over van Kees Wijnberg in het boekje 'God tussen de regels'.

'Het verhaal gaat dat de mensen, die op God leken, naakt waren.

Ze hadden geen kleren nodig die hen de man of de vrouw maakten of maskers of make-up. En muren bestonden er toen al helemaal niet, want die hadden de mensen, die op God leken niet nodig.

Naakt leken ze wel genoeg op God'.

Zo moge het zijn.